

PRIPREMA:

4. radionica – ŠPP Abeceda prevencije (6. razred) - Razvoj samopoštovanja i pozitivne slike o sebi

Naziv radionice: Prijateljstvo (II dio)

AKTIVNOSTI KOJE SE TREBAJU ODRADITI:

Cilj: razvoj samosvijesti, razvoj svijesti o sebi i o svojim potrebama

Očekivani ishodi:

- učenici će istražiti važnost i svrhu prijateljstva, ali i „granice“ u prijateljstvu i među prijateljima
- razmišljati o vlastitim osobinama u ulozi prijatelja
- razvijati samosvijest i određivanje granica u prijateljstvu i među prijateljima

Potreban materijal: papir, pribor za pisanje za svakoga učenika

Uvod:

1. uvodni razgovor

Što je prijateljstvo? Kako biste definirali prijateljstvo? Što je to?

Prijateljstvo je odnos dvoje ili više ljudi temeljen na međusobnoj simpatiji, povjerenju, odanosti, iskrenosti i uvažavanju, bez obiteljske veze, gdje se dijeli vrijeme, podrška i suosjećanje, a često uključuje zajedničke interese i stvaranje lijepih sjećanja.

Kakav je dobar prijatelj? Što vam je najvažnije kod prijatelja? Koje osobine vas najviše živciraju, a koje vam znače kod vašeg prijatelja?

Zapiši njihove odgovore (npr. iskren, pouzdan, sluša, ne ismijava, pomaže, ne laže).

2. opis aktivnosti

2.1. Najprije je potrebno učenik podijeliti u tri grupe. Započnite aktivnost tako što ćete podijeliti učenike u skupine od po tri učenika. Za podjelu možete koristiti „prebrojavanje/preslovljavanje“ (1,2,3,... ili A, B, C, A, B, C, ...) prema kojem svi A-kavci čine jednu, svi B-ekavci drugu, a svi C-ekavci treću grupu.

2.2. Zatim grupama podijelite zadatke.

Prva grupa neka razgovara o tome što je svatko spreman uraditi za prijatelja.

Mogući odgovori mogu se odnositi na emocionalnu podršku. Tako učenici mogu navoditi: biti uz njega kad je tužan, slušati ga kad ima problem, utješiti ga, ne ostaviti ga samog.

Ovakvi odgovori pokazuju na razvoj empatije i razumijevanje važnosti osjećaja u prijateljstvu.

Mogući odgovori mogu se odnositi na pomoć u školi. Tako učenici mogu navoditi: pomoći mu oko zadaće, objasniti gradivo ako ne razumije, posuditi bilježnice, raditi zajedno za test jer je to područje u kojem se osjećaju sigurno i kompetentno.

Mogući odgovori mogu se odnositi na zaštitu i lojalnost. Tako učenici mogu navoditi: braniti ga ako ga netko zadirkuje, stati na njegovu stranu, ne izdati tajnu koju mi je povjerio, ne ogovarati ga. Ovakvi odgovori pokazuju na razumijevanje povjerenja i važnost sigurnosti u prijatelju (prijateljstvu).

Mogući odgovori mogu se odnositi na dijeljenje i odricanje. Tako učenici mogu navoditi: podijeliti užinu, posuditi igru ili neku stvar, dati mu da prvi bira, odustati od nečega zbog njega. Ovakvi odgovori pokazuju na početke razumijevanja kompromisa.

Mogući odgovori mogu se odnositi na vrijeme i druženje. Tako učenici mogu navoditi: provoditi vrijeme s njim, igrati se zajedno, pozvati ga kod sebe, družiti se i izvan škole. Ovakvi odgovori pokazuju da je za ovu dob, vrijeme vrlo važan oblik brige.

Mogući odgovori mogu se odnositi na granice (to je rjeđe, ali jako važno). Tako učenici mogu navoditi: reći mu kad pogriješi, ne raditi nešto loše zbog prijatelja, pomoći mu da donese dobru odluku. Ovo su zreli(ji) odgovori koji pokazuju na razvoj odgovornosti i samopoštovanja.

Druga grupa neka razgovara o tome što nikada ne biste učinili za prijatelja ili zbog prijatelja. Mogući odgovori se mogu odnositi na kršenje pravila i nepoštenje. Tako učenici mogu navoditi: ne bih lagao učitelju zbog prijatelja, ne bih varao na testu, ne bih radio nešto zabranjeno, ne bih prepisivao ili davao da netko prepisuje. Ovakvi odgovori pokazuju razvoj osjećaja odgovornosti i razumijevanja da prijateljstvo ne znači kršiti pravila.

Mogući odgovori mogu se odnositi na (ne)nanošenje štete drugima. Tako učenici mogu navoditi: ne bih povrijedio drugu osobu, ne bih se tukao zbog prijatelja, ne bih vrijeđao nekoga, ne bih sudjelovao u ismijavanju. Ovakvi odgovori pokazuju jasnu razliku između prijateljstva i nasilja i rast empatije.

Mogući odgovori mogu se odnositi na gubitak vlastitog identiteta ili prisilu. Tako učenici mogu navoditi: ne bih radio nešto što ne želim, ne bih se pravio netko tko nisam, ne bih radio nešto zbog čega se osjećam loše. Ovakvi odgovori pokazuju početno razumijevanje osobnih granica i jačanje samopouzdanja.

Mogući odgovori mogu se odnositi na izdaju povjerenja i loše odnose. Tako učenici mogu navoditi: ne bih izdao prijatelja, ne bih ogovarao, ne bih namjerno povrijedio nečije osjećaje. Ovakvi odgovori pokazuju na važnost lojalnosti, shvaćanje povjerenja kao temelja prijateljstva.

Mogući odgovori mogu biti povezani s obitelji i vrijednostima. Tako učenici mogu navoditi: ne bih radio nešto što bi razočaralo roditelje, ne bih učinio nešto zbog čega bih imao probleme kod kuće. Ovakvi odgovori pokazuju na utjecaj obitelji na moralne odluke učenika i svijest o posljedicama.

Mogu se pojaviti i ovakvi odgovori: pravi prijatelj me ne bi to tražio, ako me netko na to nagovara, onda to nije pravi prijatelj. To su rijetki, ali zreli odgovori. Ovakvi odgovori pokazuju na napredno i zrelo razmišljanje te zdravo razumijevanja prijateljstva.

Treća grupa neka razgovara o tome što bi učinili kada bi doznali da ih je prijatelj iznevjerio ili odbio za njih nešto učiniti.

Mogući odgovori mogu biti povezani s prvim emocionalnim reakcijama. Tako učenici mogu navoditi: bio/bila bih tužan/na, naljutio/la bih se, osjećao/la bih se povrijeđeno, razočarao/la bih se. Ovakvi odgovori pokazuju na razvijenu svijest o vlastitim osjećajima i potrebu da se osjećaji priznaju.

Mogući odgovori mogu biti povezani s povlačenjem i distanciranjem. Tako učenici mogu navoditi: ne bih više razgovarao/la s njim, prestao/la bih se družiti, ignorirao/la bih ga. Ovakvi odgovori pokazuju na tipičan način zaštite od povrede u toj dobi i činjenicu da ovi učenici još uvijek uče kako rješavati konflikte.

Mogući odgovori mogu biti povezani sa sukobom i suočavanjem. Tako učenici mogu navoditi: pitao/la bih ga zašto, rekao/la bih mu da me povrijedio, posvađao/la bih se, rekao/la bih mu što

mislim. Ovakvi odgovori pokazuju na početke asertivne komunikacije i potrebu za objašnjenjem i pravdom.

Mogući odgovori mogu biti povezani s traženje pomoći. Tako učenici mogu navoditi: rekao/la bih nekom drugom prijatelju, obratio/la bih se učitelju ili roditelju, pitao/la bih nekoga za savjet. Ovakvi odgovori pokazuju razumijevanje da ne moraju sve rješavati sami.

Mogući odgovori mogu biti povezani s oprostom i davanjem nove prilike. To je kod ovoga uzrasta učenika rijetko prisutno. Tako učenici mogu navoditi: oprost/la bih mu, dao/la bih mu još jednu priliku, pokušao/la bih ga razumjeti. Ovakvi odgovori pokazuju na emocionalnu zrelost i razvoj empatije.

Mogući odgovori mogu biti povezani s učenjem iz situacije. To su najzreliji odgovori. Tako učenici mogu (ali jako rijetko) navoditi: razmislio/la bih je li to stvarno dobar prijatelj, postavio/la bih granice, naučio/la bih da ne mogu uvijek očekivati isto od svih. Ovakvi odgovori ukazuju na razvoj kritičkog razmišljanja i razumijevanje realnih odnosa.

Svaka skupina svoje zaključke zapisuje na papir.

2.3. Svaka skupina bira svojeg predstavnika koji će zaključke svoje grupe pročitati i predstaviti pred svima.

3. grupna rasprava

Razrednik/ca usmjerava učenike na razgovor o zaključcima svake skupine.

4. Za kraj, neka svaki učenik odgovori na pitanje: **Što je u prijateljstvu najvažnije, što je najljepše, a što je najteže?**

5. zaključak

Svaki put kada radimo na sebi to je način da imamo bolje prijatelje i da sami budemo bolji prijatelji te da se bolje osjećamo. Svaki naš trud se računa i vodi cilju da budemo dobri prijatelji, da imamo dobre prijatelje. Razrednik/ca trebaju usmjeriti razgovor učenika na način:

- da normaliziraju njihove osjećaje („U redu je biti tužan ili ljut.“)
- potaknu ih na razgovor, ne na osvetu
- naglase važnost **razgovora, granica i samopoštovanja**
- pomognu im razlikovati **odbijanje od izdaje**

Poruka za kraj:

Prijateljstvo se ne pokazuje (velikim) riječima, nego malim svakodnevnim djelima.

Prijateljstvo ne znači učiniti sve zbog prijatelja, nego učiniti ono što je ispravno – i za sebe i za prijatelja/druge.

Kad nas netko povrijedi, imamo pravo na svoje osjećaje, ali imamo i odgovornost odlučiti kako ćemo reagirati.

Prilog:

1. evaluacijski listić

TVOJI KOMENTARI NA PROVEDENU RADIONICU:
1.Što si naučio?
2.Što ti se svidjelo?
3.Što bi volio da je bilo drugačije?

Izvori:

1. prilagođeno za učenike u PRO razredu prema Abeceda prevencije, priručnik za učitelje